

SAMENVATTINGSKAART JGZ RICHTLIJN PESTEN

Kinderen worden gepest als ze door één of meer leeftijdgenoten bewust en stelselmatig worden beschadigd waarbij de macht ongelijk verdeeld is en het slachtoffer zich meestal niet kan verdedigen.

Pesten – Taken in de JGZ

Preventie	Tijdens alle contactmomenten in de JGZ: <ul style="list-style-type: none">o oudervoorlichtingo aandacht voor agressief gedrag (m.n. bij 0-4-jarigen)o op indicatie: weerbaarheidstraining en/of opvoedondersteuningo (o.a. bij kinderen die angstig, depressief, teruggetrokken of sociaal kwetsbaar zijn)	Risicofactoren <ul style="list-style-type: none">o bij ouders: gebruik agressie in de opvoeding / autoritaire opvoedstijlo bij jonge kinderen: agressiviteit
------------------	--	--

Vanaf 4 jaar: Individuele aandacht voor pesten bij elk contactmoment in de JGZ

Signalering	Anamnese bij elk kind: <ul style="list-style-type: none">o Algemeen welbevinden verstoord?o Zit je lekker in je vel? Hoe voel je je op school?o Gepest?o Ben je de laatste tijd wel eens gepest of mag je wel eens niet meedoen met de groep?o Pester?o Heb je de laatste tijd wel eens iemand gepest, uitgelachen of gezegd dat hij/zij niet mee mag doen met de groep?o Cyberpesten/digipesten? (vanaf 8 jaar)o Krijg je wel eens iets vervelends via je mobiele telefoon, internet of online gamen? Stuur je zelf wel eens negatieve berichten naar anderen?o Meeloper?o Doe je wel eens mee met het pesten van andere kinderen?o Gevolgen van pesten?o Ben je bang of somber? Heb je hoofdpijn, buikpijn, weinig zin in eten? Slaap je goed?	Risicofactoren De JGZ is extra alert op pesten of gepest worden bij kinderen: <ul style="list-style-type: none">o die angstig, depressief of teruggetrokken/verlegen zijno die motorisch onhandig zijno die stottereno met overgewicht/obesitaso met ADHD of autismeo die afwijken van het gemiddelde, opvallen of kwetsbaar lijkeno homoseksuele jongereno leerlingen (vervoer) op het speciaal onderwijs
--------------------	--	--

Is er sprake van een pestprobleem?
(pesten, gepest worden of meelopen)

..... Nee

Geen extra aandacht voor pesten nodig

Ja

Signalering	Aanvullende anamnese met de volgende aspecten: <ul style="list-style-type: none">o Hoe vaak het pesten gebeurt en hoe lang het pesten gaande iso Op welke plaatsen en in welke situaties het pesten plaatsvindto Wie er pest(en), of de pester uit de eigen klas komt en worden anderen ook gepesto Van welke vorm(en) van pesten er sprake iso Hoe ernstig het pesten is en wat voor effect het pesten op het kind heefto Zijn er geassocieerde problemen (sociaal, thuis, op school, fysiek, etc.)o Zijn er suïcidegedachten (bij kinderen >12 jaar)o Zijn ouders, leerkrachten of andere volwassenen op de hoogte van het pesteno Wat al gedaan is om het pesten te stoppen en of dit heeft geholpen	Pesten behoeft aandacht vanuit de JGZ als: <ul style="list-style-type: none">o het niet incidenteel iso het leidt tot disfunctioneren of verminderd welzijn van het kindo het kind (of ouder) aangeeft dat het een probleem iso een onveilig klimaat ontstaat voor de hele groep
--------------------	---	--

Is individuele interventie geïndiceerd?

..... Nee

Geen extra individuele aandacht voor pesten nodig

Ja

Interventie	Begeleiding in de JGZ van kind én ouders: <ol style="list-style-type: none">1. Inschatting behoeftes van het kind2. Overleg met ouders3. Overleg met school4. Doorverwijzen voor individuele hulp (op indicatie)5. Follow-up
--------------------	---

SAMENVATTINGSKAART JGZ RICHTLIJN PESTEN

Aanpak bij pesten: 5-STAPPENPLAN

Bij kinderen met een pestprobleem dat aandacht behoeft, wordt individuele interventie gestart. Bij de aanpak worden zowel de kinderen die gepest worden als die pesten, en de ouders van deze kinderen betrokken. Bij veel pestproblemen in een klas of school dient met de school te worden overlegd. Pesten is vaak een probleem van de groep en moet daar ook meestal worden opgelost. De aanpak bestaat uit 5 stappen.

1. Inschatting behoeftes van het kind

- o behoeftes van kind (en ouders) in kaart brengen, en hierop aansluiten met hulp
- o informeren naar de voorkeur met welke volwassenen het pesten besproken wordt
- o handelen in samenspraak met het kind en toestemming vragen met wie dit te bespreken

2. Overleg met ouders

- o mogelijkheden en behoeftes voor een individueel interventietraject bespreken
- o toestemming vragen om het pestprobleem op school te bespreken
- o ouders aansporen ook zelf met school te gaan praten om het pestprobleem op te lossen

3. Overleg met school, sportclub of andere organisatie

- o signalering van pesten terugkoppelen, bv. aan docent van de leerling, evt. via een regulier overleg met de zorgcoördinator of intern begeleider van de school; hierbij ook ouders en meelopers bespreken
- o in overleg met de school of organisatie afstemmen welke partij zorgdraagt voor een vervolgtraject
- o informeren naar wat al gedaan en wat het effect was, en advisering hierop afstemmen
- o overwegen aanmelding bij zorgadviesteam/schoolmaatschappelijk werk of sociale netwerk analyse

4. Verwijzen voor individuele hulp

- o op indicatie verwijzen voor een specifieke behandeling (zie ook interventietabel)
- o op indicatie scholen adviseren a.d.h.v. de effectieve componenten
- o verwijzing naar www.pestweb.nl voor informatie

5. Follow-up

- o Afstemmen wie binnen 3 maanden zal nagaan of de individuele aanpak voldoet of dat meer zorg nodig is

Interventietabel

	Peuter/kleuter (1-4 jaar)	Schoolkinderen (4-12 jaar)	Adolescent (12-19 jaar)
Individuele interventies			
Gepeste kinderen en pesters		- Kanjertraining - Plezier op school - Sta sterk training	- Kanjertraining - Plezier op school
Pesters en agressieve kinderen		- Alles Kidzzz - Minder boos en opstandig	- Kanjertraining
Sociaal zwakke, angstige, depressieve kinderen	- Triple P*	- Kanjertraining	- Kanjertraining
Ouders van pesters/agressieve leerlingen	- Triple P*	- Minder boos en opstandig - PMTO - Triple P*	- PMTO - Triple P*
Collectieve interventies op school			
Schoolbreed preventief en curatief		- KiVa - PRIMA	
Klasse interventie preventief en curatief		- Kanjertraining - PAD - Taakspel	

Effectieve componenten antipestbeleid:

- o oudertraining/bijeenkomsten voor ouders
- o verbeterd toezicht op het schoolplein
- o disciplinerende methoden
- o classroom management/klasbeheer
- o training van leerkrachten
- o klassikale regels tegen pesten
- o schoolbeleid tegen pesten
- o schoolbrede bijeenkomsten over pesten
- o informatie voor ouders

* Of een ander effectief opvoedondersteuningsprogramma dat in de regio beschikbaar is; zie daarvoor de richtlijn voor Opvoedondersteuning.